

ПЕРША ЗУСТРІЧ ВИЛОХВОСТОГО МАРТИНА (*XEMA SABINI*) В УКРАЇНІ

О.Л. Фоміна

вул. Центральна, 3, с. Новосілки, Фастівський р-н, Київська обл., 03027, Україна
Tsentralna str., 3, Novosilky, Fastiv district, Kyiv region, 03027, Ukraine
✉ fominahim@gmail.com

The first record of the Sabine's Gull (*Xema sabini*) in Ukraine. - O.L. Fomina. - *Berkut*. 33 (1-2). 2024. - An adult bird was observed together with other species of gulls on a pond near the village of Krenychi (Obukhiv district of Kyiv region, 50.248° N, 30.509° E) on September 7–12, 2024. [Ukrainian].

Key words: Kyiv region, fauna, vagrant, new species.

Дорослий птах тримався 7–12.09.2024 р. разом з іншими видами мартинів на ставку біля с. Креничі (Обухівський район Київської області, 50,248° N, 30,509° E).

Ключові слова: Київська область, фауна, заліт, новий вид.

Вилохвостий мартин (*Xema sabini*) – північний вид, гніздиться циркумполярно в Арктиці, переважно в тундрі, зимує у відкритому морі в південній частині Тихого й Атлантичного океанів (Юдин, Фирсова, 1988; Olsen, Larsson, 2003). Залітні птахи регулярно спостерігаються в Центральній і Східній Європі, неодноразово їх зустрічали на сході Польщі (Cramp, Simmons, 1983; Stawarczyk et al., 2017). В межах України вилохвостий мартин раніше не відмічався (Кістяківський, 1957; Grishchenko, 2004; Фесенко, 2022).

Дорослу особину вперше спостерігали 7.09.2024 р. Птах тримався на ставку північніше с. Креничі (Обухівський район Київської області, 50,248° N, 30,509° E). Більша частина площі ставка заросла водяною рослинністю (очерет, рогіз); площа водного плеса складає близько 45 га. Він розташований за 1,5 км від великого звалища побутових відходів м. Києва, де масово годуються різні види мартинів. Це найближча водойма від звалища, тому вона використовується мартинами для відпочинку та купання. На момент виявлення вилохвостий мартин перебував на водній поверхні ставка у зграї разом із мартинами звичайними (*Chroicocephalus ridibundus*). Другим за чисельністю видом на ставку був мартин жовтоногий (*Larus cachinnans*); у незначній кількості також виявлено мартинів чорнокрилий (*L. fuscus*), сріблястих (*L. argentatus*), сизих (*L. canus*) та середземноморських (*Ichthyaetus melanocephalus*). Будь-якої агресивної поведінки з боку інших видів птахів по відношенню до вилохвостого мартина не спостерігалось.

У наступні дні це місце відвідало понад 20 любителів птахів, які спостерігали вилохвостого мартина. Птах тримався переважно ділянки водойми біля очерету – плавав на воді, інколи сидів на купинах рослинності, чистив оперення. Він виглядав цілком здоровим. Його бачили в різні години дня, проте мартин не перебував на ставку постійно. Неодноразово відмічали, як він піднімався в повітря й робив кола над водою на невеликій висоті. Також спостерігали, які він летів разом зі зграєю мартинів звичайних у напрямку звалища, де, ймовірно, годувався. Із заходом сонця разом із іншими видами мартинів птах відлітав зі ставка на місце ночівлі.

Дорослий вилохвостий мартин на ставку біля с. Креничі, Київська обл. 7.09.2024 р. Фото О.Л. Фоміної.
Adult Sabine's Gull on a pond near Kyiv.

Остання зустріч вилохвостого мартина на цій водоймі відмічена 12.09.2024 р. (С. Петрович, В. Севідов, особ. повід.). У наступні дні (13–15.09), попри цілеспрямовані багатогодинні спостереження, його тут більше не бачили (М.Н. Гаврилюк, особ. повід.).

Подяки

Дякую за допомогу в написанні статті М.Н. Гаврилюку та В.М. Грищенку.

ЛІТЕРАТУРА

- Кістяківський О.Б. (1957): Фауна України. Т. 4. Птахи. К.: АН УРСР. 1-432.
Фесенко Г.В. (2022): Різноманіття сучасної орнітофауни України. К.: Академперіодика. 1-184.
Юдин К.А., Фирсова Л.В. (1988): Вилохвостая чайка. - Птицы СССР. Чайковые. Москва: Наука. 207-215.
Cramp S., Simmons, K.E.L. (eds.) The Birds of the Western Palearctic. Vol. 3. Waders to Gulls. Oxford University Press. 1-913.
Grishchenko V. (2004): Checklist of the birds of Ukraine. - *Berkut*. 13 (2): 141-154.
Olsen K.M., Larsson H. (2003): Gulls of North America, Europe, and Asia. Princeton and Oxford: Princeton Univ. Press. 1-608.
Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A. (2017): Rzadkie ptaki Polski. Sosnowiec: Studio B&W Wojciech Janiecki. 1-512.